

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร การสืบสอบและการจัดการการเรียนรู้ โดยอิงทฤษฎีถ้อยความและ
แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

นางสาวบุญสม ทับสาย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON DISCOURSE THEORY
AND SELF-DIRECTED LEARNING APPROACH FOR ENHANCING COMMUNICATIVE
ENGLISH SPEAKING, INQUIRY AND LEARNING MANAGEMENT ABILITIES OF
UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Miss Boonsom Tubsai

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction
Department of Curriculum, Instruction and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491304

บุญสม ทับสาย: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสืบสอบและการจัดการการเรียนรู้ โดยอิงทฤษฎีถ้อยความและแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON DISCOURSE THEORY AND SELF-DIRECTED LEARNING APPROACH FOR ENHANCING COMMUNICATIVE ENGLISH SPEAKING, INQUIRY, AND LEARNING MANAGEMENT ABILITIES OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS.)
 อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร.จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช, อ.ที่ปรึกษาร่วม: ผศ.ดร.ชื่นชนก โควินท์, 261 หน้า.

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้คือ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสืบสอบและการจัดการการเรียนรู้ โดยอิงทฤษฎีถ้อยความและแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และวัตถุประสงค์รองคือ การประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ดำเนินการโดยการสังเคราะห์สาระสำคัญของทฤษฎีถ้อยความและแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเชื่อมโยงสาระสำคัญที่สังเคราะห์ได้กับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ระยะที่ 2 การประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 4 จำนวน 64 คน ของโรงเรียนอัมพันวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสงคราม จัดกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย วัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะเวลาก่อนและหลังการทดลอง และวัดความสามารถในการสืบสอบและการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง ระยะเวลาก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test และ ANCOVA

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการ 4 ประการ วัตถุประสงค์ 3 ประการ และกระบวนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดย 1) ปฏิสัมพันธ์ในบริบททางสังคม 2) วางแผนการเรียนรู้และการดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ 3) สืบสอบ และ 4) ประเมินผลการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในด้าน 1) การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2) การสืบสอบ และ 3) การจัดการการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วย 1) การนำเสนอตัวอย่างถ้อยความ 2) การวางแผนการเรียนรู้และการดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ 3) การสืบสอบ 4) การจัดกิจกรรมการปฏิสัมพันธ์แบบไม่มีกำหนดแนวทาง 5) การจัดกิจกรรมการปฏิสัมพันธ์แบบอิสระ และ 6) การประเมินผลการเรียนรู้

2. การประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า

2.1 กลุ่มทดลองมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หลังการทดลอง อยู่ในระดับดี และมีคะแนนความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 กลุ่มทดลองมีพัฒนาการในการสืบสอบ และมีคะแนนความสามารถในการสืบสอบ หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 กลุ่มทดลองมีพัฒนาการในการจัดการการเรียนรู้ และมีคะแนนความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้และ ความสามารถในการดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา ..... ลายมือชื่อนิลิต ..... *Nila Nila*
 สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *สมศรี 156*
 ปีการศึกษา 2549 ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... *Sm*

4584615427: MAJOR CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEY WORD: INSTRUCTIONAL MODEL / DISCOURSE THEORY / SELF-DIRECTED LEARNING /
COMMUNICATIVE ENGLISH SPEAKING / INQUIRY / LEARNING MANAGEMENT

BOONSOM TUBSAI: DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON DISCOURSE THEORY
AND SELF-DIRECTED LEARNING APPROACH FOR ENHANCING COMMUNICATIVE ENGLISH SPEAKING,
INQUIRY AND LEARNING MANAGEMENT ABILITIES OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS.

THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. CHANPEN CHUAPHANICH, Ed.D., THESIS CO-ADVISOR:
ASST. PROF. CHUENCHANOK KOVIN, Ph.D., 261 pp.

The primary purpose of this research was to develop an instructional model based on Discourse Theory and Self-Directed Learning Approach to enhance communicative English speaking, inquiry, and learning management abilities of upper secondary school students and the secondary purpose was to evaluate the effectiveness of the developed instructional model.

The research procedure was divided into two phases. The first phase was the process of development of an instructional model which were synthesizing the notions of the Discourse Theory and Self-Directed Learning Approach into key components and merging the synthesis with the component of the instructional model. The second phase was the evaluation of the effectiveness of the developed instructional model by implementing the model with 64 students of Mathayom sukka four at the Amphawan Wittayalai School, Samutsongkhram. The samples were randomly assigned one class as the experimental group and the other class as the controlled group. The experimental group and the controlled group were tested communicative English speaking ability before and after the experiment. The experimental group was tested inquiry and learning management abilities before, during, and after the experiment. The data collected was analyzed by using t-test and ANCOVA.

The findings of this study were as follows:

1. The developed instructional model consisted of four principles, three objectives and six steps of instructional process. The principles of the instructional model were to enhance learners during their learning processes to 1) interact with a social context 2) plan and implement their learning processes 3) make inquiries and 4) evaluate their learning outcomes. This instructional model aims to develop communicative English speaking, inquiry, and learning management abilities of learners. The steps of instructional process were to: 1) illustrate discourse samples 2) plan and implement the learning processes 3) make inquiries 4) provide guided interaction activities 5) provide free interaction activities and 6) evaluate learning outcomes.

2. The effectiveness of the developed instructional model was:

2.1 After the experiment, the experimental group had a good level of the communicative English speaking ability and had significantly higher posttest score than their pretest score and the posttest score of the controlled group at .05 level.

2.2 The experimental group had improvement in the inquiry ability and had significantly higher posttest score than pretest score at .05 level.

2.3 The experimental group had improvement in the learning management ability and had significantly higher posttest scores in the abilities to plan and implement the learning process than the pretest scores at .05 level.

Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology Student's signature ..*Boonsom*.....
Field of study: Curriculum and Instruction..... Advisor's signature ..*Chanpen Ch.*.....
Academic year: 2006..... Co-advisor's signature ..*Chuenchanok*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วย ความเมตตา ความกรุณาอย่างยิ่ง ของ รองศาสตราจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชื่นชนก โควินท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้ความช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ ห่วงใย และให้คำแนะนำ อย่างต่อเนื่อง จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และให้กำลังใจโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณนักเรียน โรงเรียนท้ายหาด และโรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนท้ายหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้กำลังใจและเวลาแก่ผู้วิจัยในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้สละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนได้ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงงานวิจัยนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนส่วนหนึ่งแก่ผู้วิจัยเพื่อสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่น้องทุกท่าน ที่ให้ความรัก ความห่วงใย และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ของการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ	
เพื่อการสื่อสาร.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีของการรับภาษาที่สอง.....	42
แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีถ้อยความ.....	45
แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	55
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน.....	73
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา	
ต่างประเทศ	75

บทที่	หน้า
3	79
วิธีดำเนินการวิจัย.....	
การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสืบสอบและการจัดการการเรียนรู้.....	81
การประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสืบสอบและการจัดการการเรียนรู้.....	83
4	106
ผลการวิจัย.....	
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสืบสอบและการจัดการการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	106
ตอนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสืบสอบและการจัดการการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	120
5	130
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	
ผลการวิจัย.....	133
อภิปรายผลการวิจัย.....	136
ข้อเสนอแนะ.....	149
รายการอ้างอิง.....	152
ภาคผนวก.....	164
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	166
ภาคผนวก ข. คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสืบสอบและการจัดการการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	168
ภาคผนวก ค. ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน และเครื่องมือวิจัย และข้อสรุปในการปรับปรุง	178
ภาคผนวก ง. ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	183
ภาคผนวก จ. คู่มือการจัดการการเรียนรู้และการสืบสอบสำหรับผู้เรียน	218
ภาคผนวก ฉ. เครื่องมือวิจัย	226

	หน้า
ภาคผนวก ข. แบบทดสอบก่อนเรียน ด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ.....	245
ภาคผนวก ข. แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐาน.....	250
ภาคผนวก ฉ.สรุปขั้นตอนการเรียนการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษจากการ สัมภาษณ์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	253
ภาคผนวก ฉ.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียน การสอน	256
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	261

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การวิเคราะห์เกณฑ์ประเมินความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	86
2	การวิเคราะห์และสรุปขั้นตอนการสืบสอบ.....	89
3	ผลการวิเคราะห์รายการพฤติกรรมที่บ่งชี้ความสามารถในการสืบสอบ.....	90
4	ผลการวิเคราะห์รายการพฤติกรรมที่แสดงถึงการจัดการการเรียนรู้ด้วย นำตนเอง	94
5	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และจำนวนคาบเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร	99
6	แบบการทดลอง.....	100
7	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	101
8	เปรียบเทียบขั้นตอนการเรียนการสอนระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....	103
9	ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน.....	107
10	เปรียบเทียบการเรียนการสอนของของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	120
11	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	124
12	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	125
13	ผลการทดสอบอิทธิพลของคะแนนความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ก่อนการทดลอง และอิทธิพลของรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อ คะแนนความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หลังการทดลอง	126
14	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร หลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	126
15	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสืบสอบของกลุ่มทดลอง ก่อนการ ทดลองระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง	127
16	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการสืบสอบของผู้เรียน กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	127
17	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการจัดการการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองก่อน การทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง	128

ตารางที่		หน้า
18	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการจัดการการเรียนรู้ ของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง.....	129
19	กิจกรรมและเทคนิคสำหรับใช้ในการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ฯ และบทบาทผู้สอนและผู้เรียน.....	174
20	สรุปขั้นตอนการเรียนการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษจากการสัมภาษณ์ ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	256

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 รูปแบบแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สองตามแนวคิดของ Stern	42
2 รูปแบบแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สองตามแนวคิดของ Ellis	44
3 สรุปขั้นตอนการวิจัย.....	80
4 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์สาระสำคัญจากแนวคิดของทฤษฎีถ้อยความ....	109
5 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์สาระสำคัญจากแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	110
6 ผลการพัฒนาหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนจากการสังเคราะห์สาระสำคัญของทฤษฎีถ้อยความและแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	112
7 ผลการพัฒนาวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนจากการวิเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน	114
8 ผลการพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการวิเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน	115
9 ผลการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบจากการสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน	116